

Список використаних джерел:

1. Кларин М.В. Инновации в мировой педагогике: обучение на основе исследования, игры и дискуссии (анализ зарубежного опыта). *Адукацыя і выхаванне*. 1999. № 10. С. 58–68.
2. Цимбалюк С. О. Застосування активних методів навчання при проведенні практичних занять з вибіркової дисципліни «Ергономіка» // Удосконалення змісту та форм організації навчального процесу відповідно до міжнародних стандартів: збірник матеріалів науково-методичної конференції (м. Київ, 2–4 лютого 2005 р.): у 2 т.т. / редкол.: А. М. Колот, С. В. Степаненко, О. О. Субіна, Т. В. Гуть. Київ, 2005. Т. 2. С. 318–321. - Режим доступу: <https://ir.kneu.edu.ua:443/handle/2010/13971>

2.2 Розвиток освітньої мотивації студентів та підвищення продуктивності їхньої самопідготовки в сучасних умовах

Світлана БОНДАР, к. філос. н., доцент
кафедра соціології

ЗНАЧЕННЯ ФІЛОСОФСЬКИХ ДИСЦИПЛІН У ФОРМУВАННІ КОМПЕТЕНЦІЙ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

Не виникає сумніву, що потрібно впроваджувати у навчальний процес новітні інформаційно-комунікативні технології. Вони дозволяють застосовувати широкий комплекс методів відтворення та викладання навчального матеріалу, роблять освітній процес більш доступним та демократичним, забезпечуючи реалізацію права на освіту та отримання правдивої інформації.

Дистанційне навчання стало невід'ємною частиною системи вищої освіти України. Дані опитувань, проведені соціологами КНЕУ, показують, що більшість студентів задоволені організацією навчального процесу в дистанційному форматі [1].

Серед позитивних аспектів дистанційної освіти можна назвати оптимальний розподіл робочого та вільного часу, можливість навчатися та працювати у зручному темпі, що відповідає індивідуальним потребам та життєвим обставинам. Широкий вибір інтернет-платформ дозволяє урізноманітнити та комбінувати форми навчання, поєднувати класичні лекції з відео та аудіо супроводом. Це є важливим, оскільки у викладанні дисциплін збільшилося значення візуалізації навчально-наукової інформації. Наочність полегшує освоєння абстрактного навчального матеріалу.

Мобільність учасників освітнього процесу, що забезпечується комунікативними технологіями, налаштовує майбутніх спеціалістів на використання онлайн-формату у своїй професійній діяльності.

Головна складність використання дистанційної форми здобуття знань полягає в тому, що вона вимагає від студентів наявності таких особистісних якостей, як високий рівень мотивованості, самодисципліна, відповідальність, самостійність та сумлінність. Завдання педагога – продемонструвати важливість уміння вчитися та працювати самостійно. Наголошувати на необхідності розвитку соціально цінних характеристик своєї особистості. Заохочувати прагнення оволодіти новими вміннями та знаннями. Потрібно пам'ятати про те, що задачі вищої освіти ширші за розвиток професійних навичок, і тут неоціненну допомогу можуть надати філософські дисципліни.

Роботодавці чекають від студентів-випускників наявності комплексу практичних умінь та навичок, необхідних для професійної діяльності. У той же час, вимоги до майбутніх фахівців швидко змінюються, багато професійних навичок застарівають. Філософські дисципліни сприяють формуванню універсальних компетенцій, актуальних для всіх професій. Одна з них – навичка критичного мислення. Її значення зростає прямо пропорційно до

збільшення кількості знань та інформації, які мають освоювати нові покоління фахівців. Критичне мислення сприяє виробленню власного бачення предмета дослідження чи завдання, формує цілісне розуміння проблемної ситуації.

Для розвитку цієї компетенції важливо продумати спосіб подання навчального матеріалу. Крім викладу навчально-наукових знань у максимально доступній формі, викладач має прищепити студентам уміння відокремлювати справді важливу інформацію від інформаційного сміття, фейків та дезінформації.

Ще однією важливою навичкою, необхідною у професійній діяльності, є вміння працювати в ситуації невизначеності, знаходити оптимальний алгоритм дій в умовах обмежених ресурсів та інформації, приймати нестандартні рішення в лімітованих часових рамках.

Монологічного викладу, навіть змістовного та логічно впорядкованого матеріалу, недостатньо для ефективного засвоєння студентством філософських знань. Всупереч поширеній думці, викладання філософії та філософствування є діалогом з аудиторією, поєднаним з посиланнями до класичних текстів, апеляцією до чужого соціокультурного досвіду.

На рівні теорій та концепцій усе сказане викладачем та його слухачами давно сформульовано та доведено. Однак потрібно налаштувати студентів на самостійність та критичність мислення. Усвідомлюється та освоюється найкраще те, що знайдено внаслідок власних роздумів та аналізу [2, 21].

Викладач передає своє уявлення про те, що важливо і цікаво у світоглядному знанні, котрим є філософія. Він ґрунтовно підготовлений до заняття. Але якщо студенти не висловлюють власних ідей щодо філософських проблем, не діляться своїм життєвим досвідом, то кожен залишається всередині того соціально-історичного контексту, в якому живе, у межах власного бачення ключових філософських питань.

Філософствування поєднує в собі послідовну раціональність, чітке формулювання власної точки зору з толерантною увагою до чужої думки. Воно вчить усвідомлювати власну ідентичність і сприймати інакшість

(альтерність) як даність, а не як небезпеку. При цьому запорукою успішної роботи стають обмін інформацією, «зворотний зв'язок» між студентами та комунікація з викладачем.

Вміння результативно та змістовно спілкуватися, аргументувати свою позицію, слухати та розуміти співрозмовника є життєво важливими компетенціями не тільки під час роботи в колективі. Успішна комунікація – запорука щасливого життя. Вона лежить в основі наукової, мистецької, філософської творчості. Здатність до співробітництва – ознака високих моральних якостей та неабиякого інтелекту.

Філософська підготовка формує здатність виявляти не очевидний зміст соціальних процесів та явищ у сучасній соціально-історичній ситуації, обґрунтовано визначати суть економічних та соціально-політичних проблем, минаючи стереотипи та спрощені тлумачення.

Одним із питань, відповідь на яке вченим ще тільки належить знайти, але в необхідності вирішення якого не сумнівається жоден педагог і дослідник, є питання про шляхи подолання інформаційної сингулярності [3]. Доступної інформації стає все більше, а час та можливість її відбору скорочується. Викладання філософських дисциплін передбачає не лише передачу світоглядних та соціокультурних знань, а й прищеплення процедур та методів мислення, завдяки яким кваліфікований фахівець може відрізнити цінні змістовні роботи від компіляційних матеріалів, долати складність неоднозначних результатів наукових досліджень.

Отже, дистанційна освіта дозволяє впроваджувати нові методи навчання, використовувати освітні платформи та обширні інформаційні ресурси. Однак, про його ефективність можна говорити лише тоді, коли воно не зводиться до дозованої трансляції навчально-наукової інформації та моніторингу вузькоспеціалізованих компетенцій, а стає інструментом формування навичок рефлексії та самоконтролю, критичного аналізу та систематизації здобутих знань, самостійності мислення, здатності до співпраці, мотивує до освоєння нових знань та умінь. Дистанційна освіта не

повинна асоціюватися з автоматизацією та формалізацією, спрощенням процесу навчання. Технології розширюють наші можливості, але вони ж накладають відповідальність за правильне їх використання та розуміння принципів їхньої роботи. Про це послідовно нагадують філософи.

Технології створюють нове середовище освіти, гуманізація якого, а також розвиток комунікативних та соціальних навичок, соціально цінних особистісних якостей студентів, їхнє виховання все одно тримаються на плечах педагогів та викладачів.

Список використаних джерел

1. Комплексний звіт за результатами соціологічного дослідження «Моніторинг організації навчального процесу на рівні академічної групи за умов правового режиму воєнного стану в Україні» за результатами першого тижня навчання. /Виконавці Горбова Ю.С., Чайка В.Г. Київ: КНЕУ, 2022. 18 с.
2. Видриган М. В. Методика викладання філософії: Навчальний посібник. — Черкаси: Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, 2020. 180 с. URL: <http://eprints.cdu.edu.ua/4080/1/vidrigan.pdf> (дата звернення: 20.10.2022).
3. Kostikov Alex How to prepare our minds for the information singularity? URL: <https://bdtechtalks.com/2022/07/21/brain-limits-individual-artificial-intelligence/> (дата звернення 17.08.2022)